

สว. 118
วันที่ 26 พ.ย. 62
เวลา 13.35

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
รหัสเรื่อง : ส32984
รับที่ : 514495/62
วันที่ : 26 พ.ย. 62 เวลา : 13:26

ที่ กต ๑๐๐๒/๑๗๗๖

กระทรวงการต่างประเทศ
ถนนศรีอยุธยา กทม. ๑๐๕๐๐

๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

เรื่อง ผลการประกาศคำมั่นของไทยในการประชุมระดับสูงว่าด้วยความไร้รัฐ

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

อ้างถึง หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๕/๓๒๑๒๑ ลงวันที่ ๓ ตุลาคม ๒๕๖๒

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. หนังสือรองนายกรัฐมนตรีเห็นชอบให้เสนอคณะรัฐมนตรี

๒. คำมั่นของไทยในการประชุมระดับสูงว่าด้วยความไร้รัฐ พร้อมคำแปลภาษาไทยอย่างไม่เป็นทางการ

ตามหนังสือที่อ้างถึง เลขาธิการคณะรัฐมนตรีแจ้งยืนยันมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๒ ให้ความเห็นชอบต่อร่างคำมั่นที่ไทยจะประกาศในการประชุมระดับสูงว่าด้วยความไร้รัฐ (High-Level Segment on Statelessness) เมื่อวันที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๖๒ ซึ่งเป็นวันแรกของการประชุมคณะกรรมการบริหาร (Executive Committee - ExCom) ของสำนักงานข้าหลวงใหญ่ผู้ลี้ภัยแห่งสหประชาชาติ (Office of the United Nations High Commissioner for Refugees - UNHCR) สมัยที่ ๗๐ ระหว่างวันที่ ๗-๑๑ ตุลาคม ๒๕๖๒ ณ นครเจนีวา สมาพันธรัฐสวิส ตามที่กระทรวงการต่างประเทศเสนอ ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

กระทรวงการต่างประเทศขอรายงานผลการประกาศคำมั่นและผลการประชุมระดับสูงว่าด้วยความไร้รัฐมาเพื่อคณะรัฐมนตรีทราบ โดยเรื่องนี้เข้าข่ายที่จะต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรีตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๔ (๗) เรื่องที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศหรือที่เกี่ยวกับองค์การระหว่างประเทศที่มีผลผูกพันรัฐบาลไทย ทั้งนี้ รองนายกรัฐมนตรี (นายสมคิด จาตุศรีพิทักษ์) กำกับการบริหารราชการกระทรวงการต่างประเทศ ได้เห็นชอบให้นำเรื่องดังกล่าวเสนอคณะรัฐมนตรีด้วยแล้ว ดังรายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๑ ดังนี้

๑. เรื่องเดิม

๑.๑ เมื่อปี ๒๕๕๗ UNHCR ได้ริเริ่มโครงการ #IBelong Campaign ซึ่งเป็นการรณรงค์ระดับโลกเพื่อขจัดความไร้รัฐให้หมดไปภายในปี ๒๕๖๗ (ค.ศ. ๒๐๒๔) หรือภายใน ๑๐ ปี (Global Campaign to End Statelessness by 2024) และโดยที่ปี ๒๕๖๒ เป็นปีครึ่งทางของ #IBelong Campaign UNHCR จึงได้จัดการประชุมระดับสูงเรื่องความไร้รัฐ เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์และแนวปฏิบัติที่ดีเกี่ยวกับการขจัดความไร้รัฐ และให้แต่ละประเทศประกาศคำมั่นสำหรับการดำเนินการที่จะมุ่งไปสู่การบรรลุเป้าหมายของ #IBelong Campaign

๑.๒ นายฟิลิปโป กรันดี (Filippo Grandi) ข้าหลวงใหญ่ผู้ลี้ภัยแห่งสหประชาชาติ มีหนังสือเชิญรัฐบาลไทยส่งผู้แทนเข้าร่วมการประชุมระดับสูงเรื่องความไร้รัฐและการประชุม ExCom สมัยที่ ๗๐ และขอให้หัวหน้าคณะผู้แทนไทยกล่าวถ้อยแถลง ๕ นาที ในช่วงการอภิปรายทั่วไป (General Debate) โดยระบุถึงคำมั่นของไทยในเรื่องการขจัดความไร้รัฐไร้สัญชาติในช่วงต้นของถ้อยแถลงดังกล่าว

/๒. เหตุผล...

๒. เหตุผลความจำเป็นที่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรี

คำมั่นของไทยที่ได้ประกาศในการประชุมระดับสูงเรื่องความไร้รัฐข้างต้นไม่มีถ้อยคำหรือบริบทที่มุ่งก่อให้เกิดพันธกรณีตามกฎหมายระหว่างประเทศ และไม่มีการแก้ไขปรับปรุงเพิ่มเติมจากร่างคำมั่นที่คณะรัฐมนตรีเห็นชอบตามหนังสือที่อ้างถึง จึงไม่เป็นหนังสือสัญญาตามมาตรา ๑๗๘ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐ อย่างไรก็ตาม โดยที่คำมั่นดังกล่าวมีเรื่องที่เกี่ยวข้องความสัมพันธ์ระหว่างประเทศหรือเกี่ยวกับองค์การระหว่างประเทศที่มีผลผูกพันรัฐบาลไทย จึงควรเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรีตามนัยมาตรา ๔ (๗) ของพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘

๓. ความเร่งด่วนของเรื่อง

๔.สาระสำคัญของเรื่อง

๔.๑ การประกาศคำมั่นของไทย หลังจากที่คณะรัฐมนตรีได้ให้ความเห็นชอบคำมั่นของไทยสำหรับการประชุมระดับสูงว่าด้วยความไร้รัฐข้างต้น เมื่อวันที่ ๓ ตุลาคม ๒๕๖๒ คณะผู้แทนถาวรไทยประจำสหประชาชาติ ณ นครเจนีวา ได้มีหนังสือนำส่งคำมั่นดังกล่าวให้ UNHCR และเมื่อวันที่ ๙ ตุลาคม ๒๕๖๒ เอกอัครราชทูตผู้แทนถาวรไทยประจำสหประชาชาติ ณ นครเจนีวา ในฐานะหัวหน้าคณะผู้แทนไทยในการประชุม ExCom สมัยที่ ๗๐ ได้ระบุคำมั่นฯ ในช่วงต้นของถ้อยแถลงในนามประเทศไทย ซึ่งมีทั้งหมด ๗ ข้อ ดังนี้

(๑) การส่งเสริมการเข้าถึงการศึกษาของเด็กไร้รัฐไร้สัญชาติ

(๒) การยกระดับการให้การคุ้มครองทางสังคมแก่คนไร้รัฐไร้สัญชาติ

(๓) การปรับปรุงกฎระเบียบต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการพิจารณาสัญชาติและสิทธิความเป็นพลเมือง เพื่อให้ครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายที่ยังไม่สามารถเข้าถึงกระบวนการพิจารณาสถานะ ให้สามารถเข้าถึงได้อย่างเท่าเทียมและเสมอภาค

(๔) การพัฒนาประสิทธิภาพของระบบที่จะอำนวยความสะดวกให้คนไร้รัฐไร้สัญชาติเข้าถึงบริการของสำนักงานทะเบียนได้สะดวกยิ่งขึ้น

(๕) การเร่งรัดการขจัดภาวะความไร้รัฐในกลุ่มผู้สูงอายุไร้รัฐไร้สัญชาติ

(๖) การพัฒนาความร่วมมือระหว่างทุกภาคส่วนเพื่อส่งเสริมความตระหนักรู้เกี่ยวกับบทบาท หน้าที่ สิทธิ และการดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับการจดทะเบียนการเกิดและทะเบียนราษฎรของคนไร้รัฐไร้สัญชาติ โดยเฉพาะประชากรในพื้นที่เข้าถึงยาก

(๗) การพัฒนาความร่วมมือระหว่างประเทศและระดับภูมิภาคในการร่วมกันแก้ไขปัญหาคนไร้รัฐไร้สัญชาติ

ดังรายละเอียด พร้อมรายชื่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในแต่ละคำมั่น ปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๒

๔.๒ การประชุมระดับสูงว่าด้วยความไร้รัฐ สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

๔.๒.๑ การประชุมระดับสูงว่าด้วยความไร้รัฐประกอบด้วยช่วงต่าง ๆ ดังนี้

(๑) การอภิปรายระดับสูง โดยมีรองเลขาธิการสหประชาชาติ ข้าหลวงใหญ่ผู้ลี้ภัยฯ ข้าหลวงใหญ่ด้านชนกลุ่มน้อย ประจำองค์การว่าด้วยความมั่นคงและความร่วมมือในยุโรป (Organization for Security and Co-operation in Europe – OSCE) ทูตสันถวไมตรีของ UNHCR และอดีตบุคคลไร้รัฐที่ได้รับสัญชาติบราซิลเมื่อปี ๒๕๖๑ ร่วมอภิปราย (๒) การกล่าวถ้อยแถลงของประเทศต่าง ๆ ที่ระบุคำมั่นเรื่องการขจัดความไร้รัฐ ในช่วงการอภิปรายทั่วไป (๓) กิจกรรมยกย่องประเทศที่เข้าเป็นภาคีอนุสัญญาเกี่ยวกับสถานะและการปกป้องคนไร้รัฐ ค.ศ. ๑๙๕๔

(1954 Convention relating to the Status of Stateless Persons) และอนุสัญญาว่าด้วยการลดความไร้รัฐ ค.ศ. ๑๙๖๑ (Convention on the Reduction of Statelessness) และ (๔) นิทรรศการที่นำเสนอบทบาทของภาคประชาสังคมในการสนับสนุนการจัดความไร้รัฐในภูมิภาคต่าง ๆ

๔.๒.๒ UNHCR ประสบความสำเร็จในการทำให้ประเด็นเรื่องการจัดความไร้รัฐได้รับความสนใจในหมู่รัฐสมาชิกและภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในวงกว้าง ชี้ให้เห็นถึงการเชื่อมโยงกันระหว่างความไร้รัฐกับการถูกบังคับให้พลัดถิ่นได้ชัดเจนขึ้น และทำให้เป็นที่ยอมรับว่าการจัดความไร้รัฐเป็นพื้นฐานสำคัญของการเคารพสิทธิมนุษยชนและบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน นับเป็นการสร้างพลวัตสำหรับการดำเนินการอย่างต่อเนื่องในช่วงครึ่งหลังของ #IBelong Campaign ในอีก ๕ ปีที่เหลือได้เป็นอย่างดี

๔.๒.๓ ประเทศต่าง ๆ ย้ำความสำคัญของปัญหาความไร้รัฐและความมุ่งมั่นที่จะจัดความไร้รัฐให้หมดไป หลายประเทศสนับสนุนการทำงานของ UNHCR ตาม #IBelong Campaign และกล่าวถึงความพยายามที่ผ่านมา โดยเฉพาะการปรับปรุงกฎหมายทะเบียนราษฎรและกฎหมายสัญชาติ การเพิ่มประสิทธิภาพในการจดทะเบียนการเกิดโดยอาศัยหน่วยเคลื่อนที่และระบบอิเล็กทรอนิกส์ การพัฒนากระบวนการกำหนดสถานะเพื่อให้ความคุ้มครองแก่คนไร้รัฐ การส่งเสริมความเท่าเทียมทางเพศในการสืบสัญชาติโดยเฉพาะจากแม่สู่ลูก การส่งเสริมให้คนไร้รัฐเข้าถึงบริการต่าง ๆ ทั้งการศึกษา การรักษาพยาบาล และการจ้างงาน และการจัดทำแผนระดับชาติเพื่อจัดความไร้รัฐอย่างเป็นระบบ และร่วมให้คำมั่นในการดำเนินการตามแนวทางดังกล่าว

๔.๒.๔ นอกจากถ้อยแถลงในนามประเทศไทยตามข้อ ๔.๑ แล้ว เอกอัครราชทูตผู้แทนถาวรไทยประจำสหประชาชาติ ณ นครเจนีวา ยังได้กล่าวถ้อยแถลงในนาม ๒๖ ประเทศในฐานะกลุ่มประเทศที่สนับสนุน #IBelong Campaign (Group of Friends of the #IBelong Campaign to End Statelessness) โดยย้ำถึงสภาพปัญหาความไร้รัฐและพัฒนาการสำคัญในการจัดความไร้รัฐ ชื่นชมการดำเนินการของ UNHCR ตาม #IBelong Campaign และเรียกร้องให้รัฐและภาคส่วนต่าง ๆ ร่วมแก้ไขปัญหาความไร้รัฐต่อไป

๔.๒.๕ ข้าหลวงใหญ่ผู้ลี้ภัยฯ แจ้งว่าได้รับคำมั่นเพื่อจัดความไร้รัฐจาก ๘๘ ประเทศ/องค์กร/ภาคประชาสังคม รวมทั้งสิ้น ๓๑๖ คำมั่น โดยในจำนวนดังกล่าว ๒๒๑ คำมั่นมาจาก ๕๘ ประเทศ ทั้งนี้ คำมั่นเหล่านี้จะปรากฏในเอกสารผลลัพธ์ของการประชุมเวทีผู้ลี้ภัยโลก (Global Refugee Forum) ครั้งที่ ๑ ที่จะมีขึ้นระหว่างวันที่ ๑๗-๑๘ ธันวาคม ๒๕๖๒ ที่นครเจนีวาต่อไป

๕. รายงานการวิเคราะห์หรือศึกษาตามกฎหมาย มติคณะรัฐมนตรีหรือคำสั่งใด

๖. ผลกระทบ

การประกาศคำมั่นเป็นการแสดงเจตนารมณ์ทางการเมืองเพื่อพัฒนากระบวนการแก้ไขปัญหาคคนไร้รัฐไร้สัญชาติบนพื้นฐานของกฎหมายและระเบียบที่มีอยู่ และครอบคลุมกลุ่มที่ตกหล่นจากช่องว่างทางกฎหมายและแนวทางปฏิบัติในช่วงที่ผ่านมา ให้มีประสิทธิภาพและเกิดผลเป็นรูปธรรมมากขึ้นต่อไป

๗. ค่าใช้จ่ายและแหล่งที่มา

๘. ความเห็นหรือความเห็นชอบ/อนุมัติของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงยุติธรรม กระทรวงมหาดไทย กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ได้เสนอความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๒ ว่าไม่มีข้อขัดข้องต่อร่างคำมั่นของไทยที่จะประกาศในที่ประชุมระดับสูงเรื่องความไว้วางใจและเห็นชอบตามที่กระทรวงการต่างประเทศเสนอ

๙. ข้อกฎหมายและมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง

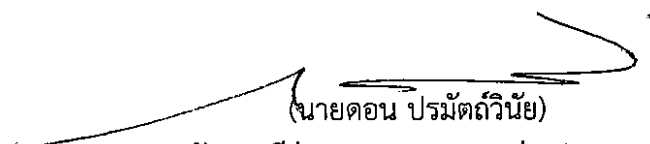
มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๒ ตามหนังสือที่อ้างถึง และพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๔ (๗) เรื่องที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศหรือที่เกี่ยวกับองค์การระหว่างประเทศที่มีผลผูกพันรัฐบาลไทย

๑๐. ข้อเสนอของส่วนราชการ

กระทรวงการต่างประเทศขอเรียนเสนอเพื่อคณะรัฐมนตรีทราบผลการประกาศคำมั่นของไทยในการประชุมระดับสูงว่าด้วยความไว้วางใจเมื่อวันที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๖๒ ณ นครเจนีวา สมาพันธรัฐสวิส เพื่อหน่วยงานต่าง ๆ สามารถรับไปดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องได้ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดนำกราบเรียนนายกรัฐมนตรีเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีทราบต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายดอน ปรมดีวินัย)
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ

กรมองค์การระหว่างประเทศ

กองการสังคม

โทรศัพท์ ๐ ๒๒๐๓ ๕๐๐๐ ต่อ ๑๒๑๕๖

โทรสาร ๐ ๒๖๔๓ ๕๐๖๔

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ wi.bunyaritthipong@mfa.mail.go.th